

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА У 2017. ГОДИНИ

Пројекти подршке Комисији

Током 2017. године, Комисија је развила и финализовала чак три предлога пројекта који су одобрени од стране релевантних институција. Као први и највећи по вредности истиче се предлог Твининг пројекта „Даљи развој заштитне конкуренције у Републици Србији“, као један од модалитета ИПА подршке ЕУ земљама кандидатима за приступање ЕУ. Овај предлог је одобрен и Комисија се тренутно налази у фази преговора са одабраним Твининг партнером. Почетак реализације пројекта, уколико буду испуњени сви услови, очекује се на пролеће 2018. године, а фокус пројекта је на три кључне области:

- даљу хармонизацију националног законодавства са правним тековинама ЕУ;
- ефикасну примену и спровођење усклађених правила о заштити конкуренције; и
- повећање свести о праву и политици конкуренције међу свим релевантним актерима.

Поред Комисије, предлогом Твининг пројекта, предвиђени су и други корисници, као што су судови, регулаторна тела, привредне коморе и удружења, те се очекује комплексно дејство пројекта на тржиште Републике Србије и јачање капацитета српске привреде у контексту приступања ЕУ.

Други предлог пројекта одобрила је амбасада Краљевине Норвешке у Београду и финансира га норвешко Министарство иностраних послова. Пројекат се састоји од три сегмента, усмерена на јачање капацитета Комисије у спровођењу политике конкуренције, путем: 1) промоције решења из Нацрта закона о заштити конкуренције; 2) повећања стопе откривања повреда конкуренције, обезбеђењем најновије форензичке опреме и обуке; и 3) подизањем нивоа културе конкуренције и свести међу кључним актерима на тржишту Републике Србије. Пројекат је структуриран тако да се избегне преклапање са Твининг пројектом - шта више, очекује се остварење ефеката синергије између ова два пројекта, имајући у виду да је Твининг пројектом предвиђена *offline* кампања, а норвешким пројектом *online* кампања, када је у питању подизање свести о значају заштите конкуренције у Републици Србији.

Трећи пројекат Комисија очекује да реализује у сарадњи са Европском банком за обнову и развој, почев од пролећа 2018. године. Главне компоненте овог пројекта усмерене су на: 1) подршку раду Комисије, кроз обезбеђење економетријског софтвера и одговарајуће обуке, израду смерница и појмовника права конкуренције и остале пратеће активности; 2) јачање академског приступа и сарадње запослених у Комисији са академским институцијама; и 3) формирање Форума за конкуренцију земаља Западног Балкана, са седиштем у Београду. Форум је замишљен као прилика да се председници тела за заштиту конкуренције ових земаља и обрађивачи предмета у тим телима консултују о сличним проблемима и поступању учесника на тржишту који су заједнички за регион, чиме би се

обезбедило реактивно, али и превентивно деловање на подручју заштите конкуренције.

Поред нових пројеката, у 2017. години је настављена традиционално добра сарадња Комисије са колегама из Јапана, посредством јапанске Агенције за међународну сарадњу (*Japan International Cooperation Agency*). Представник Стручне службе Комисије боравио је, у јулу и августу 2017. године, у телу за заштиту конкуренције Јапана (*Japan Fair Trade Commission*), где се стручно усавршавао током три недеље. План усавршавања обухватио је теоријска унапређења и практичну примену права и политике заштите конкуренције, а искуство и знање које је представник Комисије стекао већ су примењени у контексту спровођења правила о заштити конкуренције на тржишту Републике Србије.

Односи са међународним организацијама

Као и претходних година, у 2017. години, настављена је интензивна сарадња Комисије са *OECD*-ом. Иако Република Србија није чланица *OECD*-а, Комисија даје свој допринос аналитичком раду и активностима ове организације путем учествовања у изради њених извештаја, затим, путем размене искустава на годишњој конференцији *OECD*-а „Глобални форум о конкуренцији“, као и путем учешћа представника Комисије на бројним семинарима и радионицама **Регионалног центра за конкуренцију (RCC)**, који је основан 2005. године од стране *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренцију.

У складу са наведним, у 2017. години, Комисија је, за потребе израде *Прегледа конкурентности југоисточне Европе у 2018. години* од стране *OECD*-а (поглавља које се односи на конкуренцију), у више случајева доставила опсежне сетове података са прегледом главних законских решења у овој области и учествовала на састанцима који су се тicali аналитичке обраде достављених података. Такође, представници Комисије су активно учествовали на бројним семинарима и скуповима Регионалног центра за конкуренцију и дали свој допринос кроз презентацију случајева из праксе Комисије. Посебно се издвајају семинари Регионалног центра за конкуренцију на следеће теме:

- „Дефиниција релевантног тржишта“, који је одржан у Будимпешти у марту 2017. године
- „Оцена прописа са аспекта утицаја на конкуренцију“, који је одржан у Сарајеву у септембру 2017. године;
- „Најбоље праксе у испитивању картела“, који је одржан у Будимпешти у октобру 2017. године; и
- „Правила конкуренције и фармацеутски сектор“, који је одржан у Будимпешти у децембру 2017. године.

Још један вид сарадње и размене искустава са *OECD*-ом остварен је кроз активно учешће представника Комисије на 16. конференцији *OECD*-а „Глобални форум о конкуренцији“, почетком децембра 2017. године у Паризу. За овај скуп, који окупља представнике тела за заштиту конкуренције и високе званичнике других

институција из целог света, Комисија је доставила и свој писани допринос, односно прилог на тему „Судска перспектива права конкуренције“.

Веома блиска сарадња са **Конференцијом УН за трговину и развој (UNCTAD)** настављена је и у 2017. години. На позив представника UNCTAD-а, представник Комисије учествовао је на 16. заседању Међувладине групе експерата из области права и политике конкуренције у Женеви, у трајању од 05. до 07. јула 2017. године. Међувладина група експерата из области права и политике конкуренције је тело успостављено на основу принципа и правила УН (*United Nations Set of Multilaterally Agreed Equitable Principles and Rules for the Control of Restrictive Business Practices*, тзв. *UN Set*), са задатком да прати њихову примену и спровођење. Годишњи скупови овог тела спадају, поред скупова организованих од стране Међународне мреже за конкуренцију и OECD-а, међу најзначајније на пољу права и политике заштите конкуренције. Поред учешћа на 16. заседању Међувладине групе експерата из области права и политике конкуренције у Женеви, Комисија је дала свој писани допринос истраживању UNCTAD-а у сарадњи са *Regional Cooperation Council*-ом, под називом "*Investment Policy Review of South East Europe - Serbia*", у делу који се односи на систем заштите конкуренције.

Комисија дуги низ година учествује и у раду **софијског Форума за конкуренцију (Sofia Competition Forum - SCF)**, оформљеног 2012. године у Софији, као резултат заједничке иницијативе UNCTAD-а и бугарског тела за заштиту конкуренције. Форум служи првенствено као платформа за техничку помоћ, размену искустава и консултације у домену политике конкуренције и примене права конкуренције, са посебним фокусом на подручје Балкана.

У октобру 2017. године, представници Комисије учествовали су на десетом окупљању Форума, чија је главна тема била размена информација између конкурената на тржишту. Поред тога, од стране сваког учесника на Форуму, дат је допринос за израду извештаја о „Упоредноправном прегледу режима јурисдикција које учествују у раду Форума у домену санкција и *leniency* програма (“*Comparative overview of the SCF competition jurisdictions in the field of sanctions and leniency*”). Била је то још једна прилика за остваривање драгоцене размене искустава тела за заштиту конкуренције из региона, као и за презентацију трећег издања публикације Софијског форума за конкуренцију (*SCF Newsletter*). У наведеном издању, објављен је експертски чланак представника Стручне службе Комисије, као и вести о раду Комисије, што додатно доприноси транспарентности њеног рада и активностима усмереним ка ширењу свести о значају и појму политике заштите конкуренције.

Међународна мрежа за конкуренцију (ICN) је неформална, светска мрежа тела за заштиту конкуренције, успостављена 2001. године, која поред националних тела за заштиту конкуренције (преко 120), окупља и представнике невладиног сектора, као што су пословна и академска заједница, адвокатура и сл., са превасходним фокусом на питања примене права и политике заштите конкуренције.

У мају 2017. године, члан Савета Комисије учествовао је на престижној 16. годишњој конференцији ICN-а, која је одржана у Порту, Португал. Том приликом, преко 600 учесника из света, разменило је своја искуства на пољу спровођења политике заштите конкуренције, у контексту измењених услова пословања и

изазова које доносе глобализација и нове технологије. Посебно су разматране активности тела за заштиту конкуренције које би допринеле већој успешности програма за ослобађање или смањење плаћања новчаног износа мера за заштиту конкуренције (*leniency* програм), као и алати који могу допринети промоцији и јавном заступању политике заштите конкуренције (*competition advocacy*). Током конференције, на посебној свечаности, Комисији је уручено признање које је добила на конкурсном расписаном од стране ICN-а и Светске банке, под називом „Заступање политике конкуренције 2016 – 2017“, са фокусом на унапређење политике конкуренције у контексту економске политике. Чланак представника Стручне службе Комисије, такмичио се у оквиру једне од понуђених категорија – „Спровођење стратегија заступања на различитим нивоима (регионалном, националном, субнационалним / ширем економском и специфичном секторском)“.

Поред наведеног, представници Комисије учествовали су и на радионици Међународне мреже за конкуренције, овога пута посвећеној унилатералном понашању учесника на тржишту. С обзиром на чињеницу да су овај догађај заједнички организовали Међународна мрежа за конкуренцију и италијанско тело за заштиту конкуренције, радионица је одржана у Риму, а њен фокус био је на дигиталним тржиштима – правном оквиру и практичним искуствима.

Комисија је, у току 2017. године, наставила активну сарадњу са **Енергетском заједницом**, преко надлежног министарства Републике Србије (Министарства рударства и енергетике), којем је у више случајева доставила мишљења и коментаре са аспекта конкуренције на извештаје и дописе Секретаријата, укључујући мишљења на Извештаје Енергетске заједнице о спровођењу меких мера, годишње Извештаје о раду, на предлоге измена Уговора о оснивању Енергетске заједнице и слично. Република Србија је потписница Уговора о оснивању Енергетске заједнице, а Министарство рударства и енергетике учествује у преговарачком поступку и спровођењу тог уговора на међународном нивоу. Сарадња између Енергетске заједнице и Комисије успостављена је на основу Декларације из 2012. године, којом је основана Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице, замишљена као платформа за размену искустава тела за заштиту конкуренције потписница Декларације и Секретаријата Енергетске заједнице, као и за развијање добре праксе у примени прописа из области заштите конкуренције на сектор енергетике, са циљем приближавања пракси и праву ЕУ у овом домену.

Сарадња Комисије са **Директоратом цивилног ваздухопловства Републике Србије** и представницима Европске комисије, у контексту испуњења обавеза Републике Србије по основу **Мултилатералног споразума о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја**, успостављена је 2010. године и поново актуелизована у марту 2017. године. Мултилатерални споразум о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја потписан је, у име Владе Републике Србије, 2006. године, а ратификован од стране Народне скупштине Републике Србије 2009. године. Овим Споразумом, Република Србија је преузела обавезу да усагласи националне прописе са прописима Европске заједнице у одређеним областима, као што су ваздухопловна безбедност, управљање ваздушним саобраћајем, либерализација ваздухопловног тржишта и сл. Споразум садржи и правила која се односе на конкуренцију у поменутих областима, али истовремено предвиђа примену других споразума појединих

уговорних страна, уколико су њима обухваћена правила конкуренције (као што је случај са споразумима о придруживању). Но, како је Споразум мултилатералне природе и садржи одредбе о конкуренцији, Комисија је у два наврата током 2017. године, за потребе експертског тима Европске комисије, доставила Директорату податке који се односе на систем заштите конкуренције у Републици Србији, са прегледом важећег законодавства, као и поступака које је Комисија окончала у сектору авијације. Такође, у децембру 2017. године, представници Комисије узели су учешће на састанку са експертским тимом Европске комисије, током њихове посете Директорату цивилног ваздухопловства у циљу процене примене Мултилатералног споразума од стране Републике Србије.

Ослањајући се на позитивна искуства стечена током радионица усмерених на јачање економских капацитета и вештина запослених у Комисији, као и током одржавања међународне конференције на тему *Израда институционалних капацитета тела за заштиту конкуренције у региону југоисточне Европе* у 2016. години, Комисија је током 2017. године интензивирала сарадњу са **Европском банком за обнову и развој (EBRD)**. Тако је Комисија аплицирала за реализацију пројекта који би био усмерен на даље јачање капацитета и подршку раду Комисије кроз више компоненти, као што је обезбеђење економетријског софтвера и одговарајуће обуке, израда смерница и појмовника права конкуренције, јачање академског приступа и сарадње запослених у Комисији са академским институцијама и слично. Од посебне важности за Комисију, али и за сарадњу тела за заштиту конкуренције у региону, јесте чињеница да је *EBRD* подржао иницијативу Комисије за успостављање Форума за конкуренцију земаља Западног Балкана, са седиштем у Београду. Идеја је да форум послужи као реактивно, али и превентивно средство деловања на подручју заштите конкуренције у тим телима, тако што ће се председници тела за заштиту конкуренције и обрађивачи предмета консултовати о сличним проблемима и поступању учесника на тржишту, заједничким за регион.

Сарадња Комисије са **Светском банком** обновљена је у 2017. години и начелно су размотрене могућности сарадње на више подручја, пре свега у домену израде и фокуса секторских анализа тржишта. Директан контакт Комисије остварен је и са шефом канцеларије **Међународног монетарног фонда** у Републици Србији, Себастијаном Сосом (*Sebastian Sosa*), са којим је посебно размотрен однос Комисије са секторским регулаторима и државним органима и институцијама, у циљу унапређења пословног окружења у Републици Србији.

У 2017. години, за потребе спровођења пројекта Секретаријата **CEFTA** и израде извештаја под називом *Implementation Status of Competition and State Aid*, Комисија је дала свој допринос и доставила релевантне податке, преваходно у делу спровођења политике заштите конкуренције и актуелне праксе. Такође, представници Комисије учествовали су на *CEFTA* недељи, која је организована у Београду, која се тицала могућности за свеобухватно унапређење пословног окружења у Републици Србији.

Билатерална сарадња

Комисија је наставила да одржава сарадњу са бројним националним телима за заштиту конкуренције, како из земаља из окружења, тако и из других земаља. На тај начин се континуирано ради на унапређењу сарадње тела за заштиту конкуренције, њиховом повезивању и успостављању блиских односа који ће, поред осталог, унапредити делотворност тих тела и ефективну примену права конкуренције.

Албанија

Сарадња Комисије са албанским телом за заштиту конкуренције је, након неколико година, обновљена крајем 2017. године, када су представници Комисије учествовали на конференцији, одржаној у Тирани, поводом 13 година постојања и рада ове институције. Председник Комисије активно је учествовао у делу конференције који се односио на размену искустава и виђење највиших званичника тела за заштиту конкуренције будуће међусобне сарадње на пољу заштите конкуренције, док је представник Стручне службе Комисије одржао презентацију на панелу који је био везан за правне аспекте заштите конкуренције и изазове на путу ка ЕУ. Конференцији је, испред српске делегације, присуствовао и један члан Савета Комисије, што је допринело свеукупном представљању Комисије у Албанији и успостављању квалитетнијих веза са албанским колегама, али и ширим аудиторијумом. Ово посебно услед чињенице да су конференцији, поред званичника тела за заштиту конкуренције из Албаније и региона, присуствовали и други високи званичници Албаније (заменица премијера, члан парламента, представник UNDP-а у Албанији), као и представници међународних институција, као што су др Расел Питман (*Russell Pittman*), директор за економска истраживања при америчком Министарству правде, Сабин Зигелски (*Sabine Zigleski*), виши експерт OECD-а за конкуренцију и Хуан Луис Круцелеги (*Juan Luis Crucelegui*), представник UNCTAD-а.

Аустрија

Комисија има потписан Меморандум о сарадњи са аустријском Савезном управом за заштиту конкуренције, који датира из 2010. године. Од тада, ова сарадња постаје све ближа, посебно имајући у виду богато искуство и ефикасност у раду аустријског тела за конкуренцију. Током фебруара 2017. године, представници Комисије боравили су у Бечу, где је организован тренинг колега из Аустрије у домену извођења ненајављених увиђаја, у циљу преношења вештина за коришћење овог веома важног алата за прикупљање података и информација, који користе сва развијена тела за заштиту конкуренције. У августу 2017. године, аустријска Савезна управа за заштиту конкуренције поднела је, заједно са летонским телом за заштиту конкуренције, понуду да буде Твининг партнер српској Комисији на пројекту усмереном на даљи развој заштите конкуренције у Републици Србији. Иако аустријско тело није, током селективног процеса, одабрано за Твининг партнера, очекује се укључење аустријских експерата током трајања пројекта и њихов значајан допринос постизању пројектних резултата.

Румунија

Меморандум о сарадњи између румунског Савета за конкуренцију и Комисије датира из 2012. године. Током 2016. године, ова сарадња била је већ значајно унапређена, да би у 2017. години била још више интензивирана и обогаћена. Румунски Савет за конкуренцију одазвао се позиву Комисије да буде гост-домаћин њене годишње конференције - Дана конкуренције, одржаном 7. априла 2017. године у Београду. Том приликом, председник румунског Савета за конкуренцију, Богдан Мариус Чиритоју (*Bogdan Marius Chiritoiu*) и његове колеге, поделиле су са Комисијом и учесницима конференције драгоцену искуства из државе која је чланица ЕУ, али која је и сама прошла кроз период транзиције и комплексне историјске промене. Поред овог значајног сусрета, на позив румунског Савета за конкуренцију, члан Савета Комисије учествовао је на конференцији одржаној у Бриселу у марту 2017. године, на којој је презентовао своје виђење сарадње двају тела у домену политике заштите конкуренције. У мају 2017. године, на конференцији одржаној у Букурешту, поводом обележавања 20 година рада румунског Савета, представник Стручне службе Комисије представила је досадашње резултате и приоритете за 2017. годину српске Комисије. Такође, крајем новембра 2017. године, представници Комисије били су гост-домаћин конференције румунског Савета за конкуренцију у Букурешту, на тему све веће дигитализације пословања и изазова који они носе, под називом „Конкуренција 2.0“. Председник Комисије говорио је у првом делу конференције, поред високих званичника румунске стране, док је члан Савета Комисије учествовао на панелу одржаном на тему *Нови трендови на тржишту телекомуникација и њиховој утицаја на конкуренцију*.

Румунски Савет за конкуренцију такође је поднео своју понуду да буде Твининг партнер српској Комисији на пројекту усмереном на даљи развој заштите конкуренције у Републици Србији. С обзиром на то да је за партнера одабрано италијанско тело за заштиту конкуренције, очекује се укључење румунских експерата са богатим искуством током трајања пројекта, у виду њиховог краткорочног експертског ангажовања.

Руска Федерација

Комисија и Федерална антимонополска служба Руске Федерације (ФАС) потписале су децембра 2012. године Споразум о сарадњи у области политике конкуренције. Након тога, из године у годину, сарадња између два тела за заштиту конкуренције се наставља кроз низ обука, семинара и студијских посета које ову сарадњу обогаћују и чине садржајнијом. У априлу 2017. године, два представника ФАС-а учествовала су на Дану конкуренције Комисије и тиме допринела квалитету и међународном карактеру овог догађаја. Током јуна 2017. године, представници ФАС-а боравили су у тродневној студијској посети Комисији. Ова посета представљала је прилику да се руске колеге детаљно упознају са праксом српске Комисије, али и да представници два тела међусобно упореде своја искуства и изазове у пракси са којима се сусрећу. У септембру 2017. године, Комисија је, на позив ФАС-а, учествовала на традиционалној „Руској недељи конкуренције“, која је одржана у Великом Новгороду, од 18- 22. септембра. Теме овогодишње конференције тичале су се конкуренције на одређеним сегментима тржишта, као што су информатика, фармацеутика и др., а Комисију је на овом догађају представљао члан Савета Комисије.

Босна и Херцеговина

Са Конкуренцијским вијећем Босне и Херцеговине, Комисија има потписан Меморандум о међусобном разумевању и сарадњи из 2009. године. Током 2017. године, та сарадња је актуелизована кроз више сусрета на међународним конференцијама и, посебно, кроз билатералне посете. Крајем новембра 2017. године, председник Конкуренцијског вијећа посетио је Комисију, да би у децембру делегација Комисије узвратила посету колегама из Сарајева. Главне теме ових сусрета биле су билатерална сарадња у спровођењу политике заштите конкуренције и размена искустава два тела у процесу придруживања Републике Србије и Босне и Херцеговине ЕУ. Поред наведеног, у оба случаја вођена је и дискусија о модалитетима иницијативе за оснивање Форума за конкуренцију Западног Балкана коју је, заједно са *EBRD*-ом покренула Комисија, као и значају оваквог вида организовања за даље унапређење регионалне сарадње тела за заштиту конкуренције. Од посебне је важности чињеница да су оба тела изразила жељу за проширењем сарадње, дефинисане Меморандумом из 2009. године, и спремност на улагање напора у унапређење институционалног и законског оквира политике заштите конкуренције у региону.

Словенија

Меморандум о разумевању Комисије са **словеначким телом** за заштиту конкуренције, *Javnom agencijom Republike Slovenije za varstvo konkurence*, датира из 2013. године. Као и у 2016. години, представници Комисије учествовали су на Дану конкуренције Словеније, који је одржан Љубљани у септембру 2017. године. Главна тема овогодишњег скупа била су ограничења конкуренције по циљу или ефектима (како установити довољан степен повреде конкуренције) и потенцијална ограничења конкуренције од стране мањинских акционара, у контексту корпоративног права. Поред дискусије на поменуте теме, била је то прилика да председник Комисије и два представника Стручне службе Комисије, потврде добру сарадњу са словеначким телом за конкуренцију и консултују се са словеначким колегама о успостављању Форума за конкуренцију земаља Западног Балкана.

Хрватска

Још један пример добре сарадње у региону представљен је сарадњом са хрватском *Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja*, са којом Комисија има потписан споразум о сарадњи из 2013. године. На позив овог тела, у септембру 2017. године, представници Комисије учествовали су на 10. годишњој радионици о економским питањима у праву конкуренције, коју су заједнички организовали америчка комисија Савезна трговинска комисија (*US Federal Trade Commission*) и хрватско тело. На радионици је расправљано о квалитативним и квантитативним доказима, економском моделирању при дефинисању релевантног тржишта, праћењу ефеката анализе кроз симулације концентрација на тржишту и сличним темама, а свој допринос дискусији дали су председник Комисије и два представника Стручне службе Комисије. Такође, на позив колега из Хрватске, у новембру 2017. године, представници Комисије боравили су у Загребу, на међународној конференцији којом је хрватско тело обележила 20 година свог постојања. Председник Комисије учествовао је на панелу на тему судске заштите у предметима права конкуренције и разменио искуства са колегама из других тела за заштиту конкуренције, као и са судијама у тој области.

Јапан

Сарадњу са Јапаном, Комисија реализује кроз сарадњу са различитим институцијама- пре свега, са Амбасадом Јапана у Београду и са јапанском Агенцијом за међународну сарадњу (*JICA*). У току 2017. године, ова сарадња је потврђена кроз радне контакте са амбасадом, као и путем учешћа представника Стручне службе Комисије, на програму тронедељног стручног усавршавања при телу за заштиту конкуренције Јапана (*Japan Fair Trade Commission – JFTC*), у организацији *JICA*-е.

Република Кореја

Поред већ традиционалне сарадње са напред наведеним телима за заштиту конкуренције, 2017. годину је обележило и успостављање сарадње са амбасадом Републике Кореје у Београду, као и са колегама из корејског тела за конкуренцију (*Korea Fair Trade Commission – KFTC*). Имајући у виду богато искуство корејског тела и значајне резултате постигнуте на пољу заштите конкуренције, Комисија је контактирала амбасаду Републике Кореје са циљем унапређењу сарадње између Републике Србије и Републике Кореје и тела која се баве заштитом конкуренције. Та иницијатива резултирала је веома успешним семинаром одржаним 26. октобра 2017. године у Београду, на којем су учествовали представници корејског тела, агенције *Trade Investment Promotion Agency- KOTRA*, Њ.Е. Деџонг Ју (*YOO Dae Jong*), амбасадор Републике Кореје у Београду, као и Радица Нусдорфер, шеф делегације ЕУ у Србији за економска питања и питања европских интеграција. Током семинара, успостављена је веома блиска сарадња са амбасадом Републике Кореје и што је врло значајно, договорени су модалитети будуће сарадње Комисије са корејским телом.

Савезна Република Немачка

Комисија нема потписан споразум о сарадњи са савезним телом за заштиту конкуренције Немачке (*Bundeskartellamt*), али се у току 2017. године додатно ангажовала на јачању ове сарадње. У марту 2017. године, представник Стручне службе Комисије, учествовао је на међународној конференцији у Берлину, коју је организовао *Bundeskartellamt* уз подршку немачке Фондације за међународну правну сарадњу- *Deutsche Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit e.V. (IRZ)*. Конференцији је присуствовао велики број званица високог ранга, међу којима и Маргарет Вестагер (*Margrethe Vestager*) комесар за конкуренцију Европске комисије), а представник српске Комисије искористио је ову прилику и да оствари непосредан контакт са председником немачког тела за конкуренцију, Андреасом Мунтом (*Andreas Mundt*). Након ове конференције, уследио је позив немачким колегама да присуствују Дану конкуренције српске Комисије у априлу, као и узвратни позив немачког тела да представници Комисије присуствују обележавању 60 година рада *Bundeskartellamt* наредне године у Берлину. Поред наведеног, у току 2017. године, српска Комисија је успоставила контакт и са амбасадом Савезне Републике Немачке у Београду, која је подржала понуду *Bundeskartellamt*-а и литванског тела за конкуренцију за учешће на Твининг пројекту.

Белорусија

Председник Комисије и министар за антимонополско регулисање и трговину Белорусије потписали су Меморандум о међусобном разумевању и сарадњи у

области конкуренције две институције. Реализација овог споразума отвара могућност интензивније сарадње на пољу заштите конкуренције, као и развој билатералних односа уз осигуравање услова за ефикасно деловање тржишта производа и услуга институција задужених за спровођење политике конкуренције Републике Србије и Белорусије. Меморандумом је предвиђена узајамна помоћ у вези са применом антимонополског законодавства и развојем политике конкуренције у циљу размене искуства и мишљења. Предвиђена је и размена сарадника, организовање семинара, форума, курсева и осталих сличних манифестација, као и размена публикација и других докумената. Меморандум о сарадњи са Белорусијом је 12. споразум који Комисија има са телима за заштиту конкуренцију других држава, односно органима који се баве заштитом конкуренције. Наведени документ је потписан током заседања Мешовитог комитета за трговину и економску сарадњу Републике Србије и Белорусије које је одржано 18. и 19. априла 2017. године у Београду.

Сусрети са представницима дипломатског кора и страних привредних удружења

Један од значајних новитета у раду Комисије јесте успостављање ближе сарадње са дипломатским представништвима разних земаља у Републици Србији, ради јачања доприноса развоју постојећег привредног амбијента и интензивирања размене искустава на пољу заштите конкуренције са другим телима за заштиту конкуренције из света. Тако је у 2017. години, Комисија одржала више састанка и сусрета са представницима амбасада и привредних удружења са седиштем у Републици Србији.

Крајем фебруара, просторије Комисије посетио је **шеф Канцеларије Међународног монетарног фонда у Србији Себастијан Соса**, који је том приликом упознат са досадашњим активностима, као и плановима Комисије, које за циљ имају унапређење политике заштите конкуренције у Републици Србији. Током састанка закључено је да обема институцијама припада значајна улога у унапређењу конкурентности наше земље и процесу реструктурирања државних и јавних предузећа, посебно имајући у виду поступке које је Комисија водила против њих у циљу успостављања ефикасне конкуренције у секторима у којима послују. У оквиру ових тема, посебно је наглашена одговорност јавних предузећа у контексту природних и законских монопола које имају, а шеф Канцеларије ММФ-а понудио је помоћ и сарадњу Комисији у тим доменима. Осим тога, нарочито је разматран однос Комисије са секторским регулаторима, као и интерес да се сарађује са свим надлежним органима и институцијама, у циљу унапређења домаћег привредног амбијента.

Два месеца касније, председник Комисије примио је **амбасадорку Румуније Њ.Е. Оану – Кристину Попу (Oana-Cristina Popa)**. Овај сусрет послужио је као прилика да се њеној екселенцији представи начин рада Комисије, те да се подробније упозна са најзначајнијим аспектима политике заштите конкуренције Републике Србије, чији је стожер управо Комисија. Током разговора указано је на одличну сарадњу коју Комисија остварује са Саветом за конкуренцију Румуније.

Један од представника дипломатског кора у посети Комисији била је и **амбасадорка Израела Њ.Е. Алона Фишер Кам (Alona Fisher Kamm)**. Угостивши њену екселенцију, председник Комисије је, између осталог, изразио жељу да Амбасада Израела у Београду пренесе заинтересованост Комисије за интензивирање сарадње са израелским телом. Њена екселенција је поздравила покренуту иницијативу Комисије, те изразила задовољство што се њоме отвара простор за даље унапређење привредног амбијената у Републици Србији.

Почетком септембра, председник Комисије примио је **амбасадора Републике Кореје у Србији Њ.Е. Деџонг Јуа (YOO Dae Jong)**. Овај сусрет показао се као веома користан, будући да је том приликом договорен почетак динамичније и конкретне сарадње између Комисије и Комисије за фер трговину Кореје (*Korea Fair Trade Commission*).

Комисија је угостила, половином септембра, и **извршну директорку Америчке привредне коморе у Србији Веру Николић Димић**. О важности ове сарадње сведочи чињеница да је Америчка привредна комора водећа пословна асоцијација у земљи која броји више од 190 америчких, међународних и локалних компанија чланица, које послују у оквиру 18 различитих сектора, при чему вредност инвестиција које су компаније чланице уложиле у земљу износи више од 14 милијарди евра.

Током сусрета, нарочито су разматрани детаљи везани за припрему нове законске регулативе која се односи на област политике заштите конкуренције. Том приликом заједнички је оцењено као врло добро решење да у креирању новог закона о заштити конкуренције активно, поред стручне јавности, учествују и домаћи и страни привредници који послују у Републици Србији. Осим тога, наглашена је и важност интензивније сарадње на пољу додатне едукације свих привредних субјеката у Републици Србији о питањима права и политике заштите конкуренције. У том смислу, Америчка привредна комора биће, како је договорено, укључена у све активности Комисије које за циљ имају промоцију политике заштите конкуренције.

Међународне конференције и семинари

Дан конкуренције - Комисија је организовала је 7. априла 2017. године, поводом **Дана конкуренције**, међународну конференцију **„Изазови у примени политике заштите конкуренције на путу ка ЕУ“**.

У оквиру конференције одржана су два панела на којима су размењена искуства о односима националних тела за заштиту конкуренције са Европском комисијом, степену њихове функционалне и финансијске независности, важности повећања капацитета, као и облици сарадње на решавању случајева који све више имају регионални и међународни карактер. Комисија је одлучила да на, иначе традиционалној конференцији, уведе и формат почасни „гост – домаћин“ који је, том приликом био Савет за заштиту конкуренције Румуније.

У уводном делу говорили су председник Комисије др Милоје Обрадовић, председница скупштинског Одбора за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику Снежана Б. Петровић, представник Делегације ЕУ у Србији Стефен Худолин (*Steffen Hudolin*), као и Богдан Чиритоју (*Bogdan Chirițoiu*), председник Савета за конкуренцију Румуније. У оквиру конференције одржана су два панела на којима су размењена искуства о односима националних тела за заштиту конкуренције са Европском комисијом, степену њихове функционалне и финансијске независности, важности повећања капацитета, као и облици сарадње на решавању случајева који све више имају регионални, па и међународни карактер. На панел дискусијама конференције, пред око 150 гостију, које су, као панелисти водили Николас Банашевић (*Nicholas Banasevic*), из Директората за конкуренцију Европске Комисије, Младен Церовац, председник АЗТН-а Хрватске, др Драган Лончар, професор на Економском факултету у Београду, Ђанлука Сепе (*Gianluca Sepe*), шеф одељења за ЕУ италијанског тела за конкуренцију, чланови Савета Комисије, Чедомир Радојчић и др Вељко Милутиновић. Конференцији су присуствовали бројни званичници државних институција, регулаторних тела, научних установа, као и представници привредних комора, адвокатских канцеларија и пословних удружења, као и представници свих регионалних тела за заштиту конкуренције.

Комисија и Амбасада Републике Кореје организовале су 30.10.2017. године семинар на тему **„Искуства у спровођењу политике заштите конкуренције у Републици Кореји и Републици Србији“**.

Овај догађај за циљ је имао стицање нових знања не само запослених, већ и других заинтересованих, о добрим светским праксама у примени политике заштите конкуренције. Скуп су отворили председник Комисије, амбасадор Републике Кореје у Београду и шефица економског сектора и европских интеграција при Делегацији Европске уније у Републици Србији. Презентације су одржали генерални директор државне агенције Републике Кореје KOTRA у Републици Србији и представник тела за фер трговину Републике Кореје, при Амбасади Републике Кореје у Бриселу и члан Савета Комисије.

Посебна пажња била је посвећена спровођењу *leniency* програма у Републици Кореји. Република Кореја налази се, иначе, у самом врху по ефикасности у примени политике заштите конкуренције. При том, преко 70 одсто окончаних поступака због повреде конкуренције спроведено је управо захваљујући успешности *leniency* програма, а које тело за заштиту конкуренције Републике Кореје примењује од 1997. године.

НАЛЕД и Комисија организовали су округли сто на тему **„Значај и изазови у развоју малопродаје у Србији са аспекта заштите конкуренције“**. Округли сто организован је како би се представници компанија које се баве малопродајом у Републици Србији упознали са детаљима пројекта опсежне анализе тржишта малопродаје у Србији а коју је покренула Комисија, али и како би управо они који се баве пословањем у овом сектору дали своје предлоге и сугестије за израду овог документа који се у нашој земљи ради први пут. Анализа, иначе, обухвата тржиште малопродаје производа крајњим потрошачима и тржиште набавке, са фокусом на однос између малопродаваца и њихових добављача, али и утицаја приватних

робних марки на ниво конкуренције. Учеснике округлог стола поздравили су председник Комисије др Милоје Обрадовић и потпредседник Управног одбора НАЛЕД-а, Горан Ковачевић, док су их са планом реализације, као и циљевима секторске анализе упознали др Сениша Милошевић, руководилац Сектора за економске анализе Комисије и његови сарадници. Учесници округлог стола били су представници сектора малопродаје и добављача, Министарства трговине, адвокатских канцеларија и стручне јавности, а догађај је организован у оквиру Радне групе за Поглавље 8 - Политика конкуренције Националног конвента, којом НАЛЕД председава.